

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра садово-паркового та лісового господарства

**Робоча програма (силабус) освітнього компонента
МИСЛИВСТВОЗНАВСТВО**

Обов'язковий

Спеціальність	205 Лісове господарство
Освітня програма	Лісове господарство
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Суми – 2025

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1	Назва ОК	МИСЛИВСТВОЗНАВСТВО	
2	Факультет/ кафедра	Агротехнологій та природокористування / садово-паркового та лісового господарства	
3	Статус ОК	Обов'язковий	
4	Програма / спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	205 Лісове господарство (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти)	
5	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)		
6	Рівень НРК	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень	
7	Семестр та тривалість вивчення	Денна форма навчання - 4 курс, 3 ст: сьомий, п'ятий семестр; Заочна форма навчання - 5 курс	
8	Кількість кредитів ЄКТС	7,0 кредитів ЄКТС, 120 годин	
9	Загальний обсяг годин та їх розподіл / денна форма навчання	Контактна робота (заняття)	
		ЛК	ПЗ
		30	30
	Загальний обсяг годин та їх розподіл / заочна форма навчання	Контактна робота (заняття)	
		ЛК	ПЗ
		2	-
10	Мова навчання	українська	
11	Викладач	Мельник Андрій Васильович , доктор с.-г. наук, професор кафедри садово-паркового та лісового господарства. Факультет агротехнологій та природокористування, ауд. 02а.	
12	Контактна інформація	кабінет 21т корпусу агротехнологій та природокористування ел. адреса: melnyk_ua@yahoo.com Профайл викладача - https://agro.snau.edu.ua/kafedri/kafedra-sadovo-parkovogo-ta-lisovogo-gospodarstva/sklad-kafedri/melnik-andrij-vasilovich/	
13	Загальний опис освітнього компонента	Мета: формування у студентів навиків обліку і оцінки мисливських ресурсів і мисливських угідь, організації біотехнічних і мисливських робіт, техніки добування мисливських ресурсів. Завдання: 1. Ознайомити з основними видами мисливських тварин, особливостями їх біології і екології, а також з основними методами вивчення екології мисливських тварин і обробки отриманої інформації; 2. Навчити застосовувати теоретичні знання в цілях освоєння методів моніторингу стану лісів, охорони і захисту лісів, що підвищують продуктивність лісів, забезпечують багатощільове, безперервне, раціональне, не виснажливе використання лісів для задоволення потреби суспільства в лісах і лісових ресурсах;	

		3. Ознайомити студентів з теоретичними основами і практикою ведення мисливського господарства; обробкою і отриманням мисливської таксаційної інформації; 4. Ознайомити з основами і перспективами розведення дичини. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: – загальнотеоретичні положення про ліс як екосистему, різні типи зв'язку тварин з лісом; – основні методи вивчення екології мисливських тварин і обробки отриманої інформації; – теоретичні основи і практику ведення мисливського господарства; обробку і отримання таксаційної інформації – фауністичний склад мисливських промислових видів ссавців і птахів України та Сумської області, особливості їх способу життя і поведінки; – основні методи вивчення екології мисливських тварин і обробки отриманої інформації. Уміти: – планувати заходи, направлені на раціональне використання ресурсів мисливсько–промислових видів ссавців і птахів; – застосовувати теоретичні знання в цілях освоєння методів моніторингу стану лісів, охорони і захисту лісів, що підвищують продуктивність лісів; – визначати видову приналежність птахів і ссавців по традиційних і електронних визначниках, слідах, пошкодженнях і продуктах життєдіяльності; – представляти отримані знання у вигляді рефератів, доповідей, презентацій.
14	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Пререквізити: Зоологія тварин, Дендрологія, Лісознавство Постреквізити: Лісові культури, Лісовпорядкування, Дипломний проект (робота)
15	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності. Порушення академічної доброчесності при вивченні ОК вважаються: академічний плагіат, академічне шахрайство (списування, обман, видавання чимось виконаної роботи за власну), використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0, повторне

		виконання завдання. Академічне шахрайство – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання несамостійно виконаної роботи; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю
16	Ключові слова	Лісомисливські угіддя, мисливські ресурси і біотехнія, облік мисливських тварин, мисливська етика та безпека полювання.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)				Як оцінюється РНД
	ПРН3	ПРН4	ПРН5	ПРН10	
ДРН1. Здійснювати пошук, добір і критичний аналіз наукової, довідкової та фахової літератури з мисливського господарства українською та іноземними мовами для обґрунтування рішень у сфері лісомисливського господарства.	+				Поточне експрес-опитування; тестовий контроль (поточний і підсумковий). Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми. Тести множинного вибору на відповідність або та письмовий іспит.
ДРН2. Застосовувати професійні знання з мисливського господарства для інвентаризації угідь, обліку мисливських тварин їх відтворення та організації полювання.		+			
ДРН3. Використовувати сучасні методи опису, ідентифікації, класифікації, біотехнії мисливських об'єктів та організації безпечного полювання.			+		
ДРН4. Виконувати практичні завдання з обліку мисливських тварин, розробки біотехнічних заходів, організації полювання відповідно до лісогосподарських умов об'єкта.				+	

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лк	пз	с.р.		лк	пз	с.р.
Змістовий модуль 1. Біологічна основа ведення мисливського господарства								
Тема 1. Історія розвитку і виникнення полювання.	18	4	4	5	25			25
Тема 2. Охорона тваринного світу і юридичні основи сучасного мисливського господарств.	13	2	4	5	25			25
Тема 3. Мисливські ресурси і біотехнія.	16	4	10	10	28			28
Разом за модулем 1	47	10	18	20	78			78
Змістовий модуль 2. Мисливська справа як специфічна сфера природокористування.								
Тема 4. Лісомисливське господарство.	22	8	4	10	30	2		28
Тема 5. Види полювання: промислове та спортивне. Мисливське спорядження і зброя.	16	8	6	10	22			22
Тема 6. Основні вимоги та принципи охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу.	20	4	2	20	20			20
Разом за модулем 2	58	20	12	40	72	2		70
Усього годин	120	30	30	60	150	2		148

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Планувати заходи, направлені на раціональне використання ресурсів мисливсько–промислових видів ссавців і птахів;				
×	Пояснювально-репродуктивні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда, спрямовані на вирішення ціннісно-орієнтованого змісту навчального матеріалу (в контексті професійних завдань) Використання платформи Moodle, Kahoot, Learning App Zoom під час змішаної форми навчання.	11	робота з підручниками, посібниками, матеріалами мережі Інтернет; ілюстрація, демонстрація, виконання самостійних робіт тощо	16

	Зразки пагонів голонасінних, шишок голонасінних; гербарій пагонів покритонасінних в облистяному стані та в безлистому стані; зразки насіння деревних видів. Карти ареалів основних лісотвірних видів. Експозиційні стенди зі зразками пагонів, шишок, насіння. Таблиці, схеми, рисунки, слайди.			
ДРН 2. Застосовувати теоретичні знання в цілях освоєння методів моніторингу стану лісів, охорони і захисту лісів, що підвищують продуктивність лісів;				
	<i>Пояснювально-репродуктивні методи:</i> лекція, розповідь-пояснення, бесіда, спрямовані на вирішення ціннісно-орієнтованого змісту навчального матеріалу (в контексті професійних завдань) Використання платформи Moodle, Kahoot, Learning App Zoom під час змішаної форми навчання. Зразки пагонів голонасінних, шишок голонасінних; гербарій пагонів покритонасінних в облистяному стані та в безлистому стані; зразки насіння деревних видів. Карти ареалів основних лісотвірних видів. Експозиційні стенди зі зразками пагонів, шишок, насіння. Таблиці, схеми, рисунки, слайди.	14	робота з підручниками, посібниками, матеріалами мережі Інтернет; ілюстрація, демонстрація, виконання самостійних робіт тощо	16
ДРН 3. Визначати видову приналежність птахів і ссавців по традиційних і електронних визначниках, слідах, пошкодженнях і продуктах життєдіяльності;				
×	<i>Пояснювально-репродуктивні методи:</i> лекція, розповідь-пояснення, бесіда, спрямовані на вирішення ціннісно-орієнтованого змісту навчального матеріалу (в контексті професійних завдань) Використання платформи Moodle, Kahoot, Learning App Zoom під час змішаної форми навчання. Зразки пагонів голонасінних, шишок голонасінних; гербарій пагонів покритонасінних в облистяному стані та в безлистому стані; зразки насіння деревних видів. Карти ареалів основних лісотвірних видів. Експозиційні стенди зі зразками пагонів, шишок, насіння.	14	робота з підручниками, посібниками, матеріалами мережі Інтернет; ілюстрація, демонстрація, виконання самостійних робіт тощо	16

	Таблиці, схеми, рисунки, слайди.			
ДРН 4. Представляти отримані знання у вигляді рефератів, доповідей, презентацій.				
	<i>Пояснювально-репродуктивні методи:</i> лекція, розповідь-пояснення, бесіда, спрямовані на вирішення ціннісно-орієнтованого змісту навчального матеріалу (в контексті професійних завдань) Використання платформи Moodle, Kahoot, Learning App Zoom під час змішаної форми навчання. Зразки пагонів голонасінних, шишок голонасінних; гербарій пагонів покритонасінних в облистяному стані та в безлистому стані; зразки насіння деревних видів. Карти ареалів основних лісотвірних видів. Експозиційні стенди зі зразками пагонів, шишок, насіння. Таблиці, схеми, рисунки, слайди.	14	робота з підручниками, посібниками, матеріалами мережі Інтернет; ілюстрація, демонстрація, виконання самостійних робіт тощо	16

5.1. Сумативне оцінювання

Сумативне оцінювання – підбиває підсумки навчальної діяльності у певний момент часу, зазвичай у кінці модулів (модуля 1, модуля 2), СРС (МКР), атестація та іспит. Сумативне оцінювання можна описати, як оцінювання по закінченні курсу, яке дозволяє визначити рівень досягнень студента, що підсумовує певний етап навчання.

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№ Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання (зазначити номер тижня, на якому буде проведено оцінювання)
Іспит		
Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота (Модуль 1)	20 балів / 20%	До 7 тижня
Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота (Модуль 2)	20 балів / 20%	До 15 тижня
Модульна курсова робота (Модуль 3)	30 балів / 30%	До 13 тижня
Іспит (білети (три питання) або (тести + теоретичне питання (письмово))	30 балів / 30%	Екзаменаційний тиждень

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	кількість балів за іспит			
Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота (Модуль 1)	0-11	12-14	15-17	18-20

Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота (Модуль 2)	0-11	12-14	15-17	18-20
Модульна курсова робота	0-17	18-21	22-26	27-30
Іспит	0-17	18-21	22-26	27-30
Разом за семестр	0-59	60-74	75-89	90-100

5.2. Формативне оцінювання:

Формативне оцінювання є джерелом інформації про успішність засвоєння результатів навчання як для викладачів, так і для самого здобувача. Формативне оцінювання, як правило, проводиться в ході вивчення ОК. Результати виконання здобувачами оціночних завдань допомагають викладачу при прийнятті рішень щодо характеру подальшого навчання.

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Письмове опитування після вивчення тем зі зворотнім зв'язком від викладача	15 хв. в кінці заняття при завершенні вивчення теми
2.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над ситуаційними задачами протягом занять	наступне заняття після вивчення нової теми
3.	Підсумковий тестовий контроль зі зворотнім зв'язком від викладача	в кінці кожного вивченого модуля
4.	Невеликі тести (до 5 хв)	щотижнево, наприкінці практичного заняття
5.	Захист практичних робіт	щотижнево, упродовж семестру
6.	Обговорення обраних шляхів розв'язання обраної проблеми.	щотижнево, упродовж семестру
7.	Спостереження за здобувачем у процесі виконання завдання.	щотижнево, упродовж семестру
8.	Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань	щотижнево, упродовж семестру

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

- Бондаренко В.Д. Біотехнія: Навч. посібник. – Ч. 1 / В.Д.Бондаренко. – Львів: ІЗМН, 1998. – 203 с.
- Бондаренко В.Д. Біотехнія: Навч. посібник. – Ч. 2 / В.Д. Бондаренко. —Львів: ІЗМН, 2001. – 203 с.
- Декоративна дендрологія. Навчальний посібник. Частина 1 / Кохановський В. М., Мельник Т. І., Коваленко І. М., **Мельник А. В.** Суми: ФОП Цьома С.П., 2019. 263 с.
- Мельник А. В.,** Мельник Т. І., Товстуха О. В Лісомисливське господарство. Навч. посібник для студентів 4-го курсу спеціальності 205 Лісове господарство" денної та заочної форми навчання / А. В. Мельник та ін. Суми, 2020. – 86 с.
- Мельник Т. І., Чигринцев В. П. Лісомисливське господарство. Конспект лекцій для студентів спеціальності 205 – «Лісове господарство» денної і заочної форми навчання // Т. І. Мельник, В. П. Чигринцев. Суми, 2020. 20 с.
- Мисливствознавство: Навч. посібник / [В.Д. Бондаренко, М.В. Делеган, К.А. Татаринів та ін.]; Відп. ред. В.Д. Бондаренко. – К.: НМК ВО, 1993. – 200 с.
- Настанова з упорядкування мисливських угідь. – К.: Держкомлісгосп України, 2002. – 113 с.

8. Петриченко В.В. Типологія мисливських угідь: Навчальний посібник / В.В.Петриченко, Н.І. Лебедєва, Я.М. Карташова. – Запоріжжя: ЗНУ, 2009. – 110 с.
9. Хоєцький П.Б. Мисливствознавство. / П.Б. Хоєцький. – Львів: Сполом, 2006. – 112 с.
10. Хоєцький П.Б. Практикум з мисливствознавства / П.Б. Хоєцький. – Львів: Сполом, 2007. – 64 с

6.2. Додаткові джерела

1. **Мельник А. В.** Динаміка копитних тварин за сучасного антропогенного навантаження в лісомисливських господарствах Сумської області [Електронний ресурс] / А. В. Мельник, О. В. Товстуха, Т. І. Мельник [та ін.] // Вісник Сумського національного аграрного університету : науковий журнал. – Сер. «Агрономія і біологія» / Сумський національний аграрний університет. – Суми : СНАУ, 2021. – Вип. 4 (46). – С. 42-48.
DOI: <https://doi.org/10.31435/rsglobal/048-7>
2. **Melnyk Andrii**, Tovstukha Alexander, Melnyk Tetyana, Kremenetska Yevheniia, Trotskaya Svetlana. DYNAMICS OF UNGULATES ANIMALS UNDER MODERN ANTHROPOGENIC LOAD IN FORESTRY FACILITIES OF SUMY REGION /Monograf / Poland/ - 2022. – P. 86-93.
DOI: <https://repo.snau.edu.ua:8080/xmlui/handle/123456789/10411>
3. **Melnyk A.**, Belmas K., Kononenko Ye., Buziument O., Belmas I. The 8th International scientific and practical conference “Science and innovation of modern world” (April 20-22, 2023) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2023. P.11-14.
DOI: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/04/SCIENCE-AND-INNOVATION-OF-MODERN-WORLD-20-22.04.23.pdf>
4. **Мельник А. В.**, Бельмас І. Г., Головін М. Ю., Комарицький І. А. Вплив війни на динаміку популяцій копитних тварин в північно-східному Лісостепу Україні. IV Міжнародна науково-практична конференція «SCIENCE AND TECHNOLOGY: CHALLENGES, PROSPECTS AND INNOVATIONS» 28-30.11.2024 року Осака, Японія
DOI: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/11/SCIENCE-AND-TECHNOLOGY-CHALLENGES-PROSPECTS-AND-INNOVATIONS-28-30.11.24.pdf>
5. Декоративна дендрологія. Навчальний посібник. Частина 1 / Кохановський В. М., Мельник Т. І., Коваленко І. М., **Мельник А. В.** Суми: ФОП Цьома С.П., 2019. 263 с.

6.3. Методичне забезпечення

1. Мельник Т. І., **Мельник А. В.**, Товстуха О.В. Лісомисливське господарство. Навчальний посібник для студентів 4-го курсу спеціальності 205 Лісове господарство" денної та заочної форми навчання / Суми, 2020. – 86 с.
2. Мельник Т. І., Чигринець В. П. Лісомисливське господарство. Конспект лекцій для студентів спеціальності 205 – «Лісове господарство» денної і заочної форми навчання // Т. І. Мельник, В. П.Чигринець. Суми, 2020. 20 с.
3. **Мельник А. В.**, Товстуха О. В., Дудка А. А. Мисливствознавство. Методичні вказівки до написання курсових робіт для студентів 4-го курсу спеціальності 205 Лісове господарство" денної та заочної форми навчання / Суми, 2023. – 25 с.

6.4. Електронні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського
2. <http://www.nbuv.gov.ua/eb/ep.html> – Електронний фонд наукових публікацій
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал
4. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws> – Законодавство України
5. <http://hunts.in.ua/index.html> – Охота и природа
6. <http://www.vupor.com/> – Всеукраїнський портал полювання та рибалки
7. <http://www.huntingukraine.com/> – Hunting Ukraine
8. <http://dklg.kmu.gov.ua> – Державне агентство лісових ресурсів України

6.5. Програмне забезпечення

Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання (Moodle), Інтернет-опитування (Kahoot, LearningApp), тощо